

Program wychowawczo-profilaktyczny
IV Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika w Rybniku
na rok szkolny 2017/2018

I. Podstawa prawna

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
2. Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
3. Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r. poz. 1189).
4. Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm.).
5. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59).
6. Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 487).
7. Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 783).
8. Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 957).
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2015 r. poz. 1249).
10. Priorytety Ministra Edukacji Narodowej na rok szkolny 2017/2018:
  - Bezpieczeństwo w Internecie. Odpowiedzialne korzystanie z mediów cyfrowych
  - Wprowadzanie doradztwa zawodowego do szkół
  - Wzmacnianie wychowawczej roli szkoły
11. Statut IV Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika w Rybniku

II. Wstęp

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny realizowany w IV Liceum Ogólnokształcącym im. M. Kopernika w Rybniku opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez Radę Pedagogiczną, Radę Rodziców i Samorząd Uczniowski, wynikających z przyjętej w szkole koncepcji pracy. Treści szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego są spójne ze statutem szkoły i wewnątrzszkolnym ocenianiem.

Pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość człowieka i najistotniejsze wartości życia ludzkiego - jest rodzina. Działania podejmowane przez szkołę mają za zadanie wspomagać i uzupełniać rodziców w procesie wychowania. Istotnym ich elementem jest stały kontakt i ścisła współpraca. Model wychowania preferowany w naszym liceum zakłada łączenie wysokich wymagań intelektualnych i moralnych. Winny one być tak stawiane, aby stymulowały do samodzielnej i twórczej pracy. W naszym myśleniu chcemy kierować się dobrem ucznia i stworzyć warunki harmonijnego rozwoju jego sfery fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej.

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Program wychowawczo-profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

- wyników ewaluacji wewnętrznej
- ewaluacji wcześniejszego programu wychowawczego i programu profilaktyki realizowanych w roku szkolnym 2016/2017
- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora,
- wniosków i analiz (np. wnioski z pracy zespołów zadaniowych, zespołów przedmiotowych),
- innych dokumentów i spostrzeżeń ważnych dla szkoły (np. koncepcja funkcjonowania i rozwoju szkoły opracowana przez dyrektora, uwagi, spostrzeżenia, wnioski nauczycieli, uczniów, rodziców).

Podstawowym celem realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego jest wspieranie młodzieży w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym, ryzykownym. Ważnym elementem realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego jest kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły.

Podstawowe zasady realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego obejmują:

- powszechną znajomość założeń programu – przez uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły,
- zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnej społeczności i współpracę w realizacji zadań określonych w programie,
- respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności oraz kompetencji organów szkoły (dyrektor, rada rodziców, samorząd uczniowski),
- współdziałanie ze środowiskiem zewnętrznym szkoły (np. udział organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność wychowawczą i profilaktyczną szkoły),
- współodpowiedzialność za efekty realizacji programu,

III. Misja szkoły

Nasze liceum jest małą, kameralną, liczącą ok. 400 uczniów szkołą, co daje uczniom poczucie bezpieczeństwa i akceptacji a nam, nauczycielom i wychowawcom, możliwość rozpoznania indywidualnych ich potrzeb. Jednocześnie silnie zintegrowane grono pedagogiczne dba o budowanie poczucia wspólnotowości i identyfikowanie się uczniów ze szkołą poprzez kultywowanie tradycji szkolnych.

Misją naszej szkoły jest umiejętność godzenia najlepszych, wieloletnich tradycji i osiągnięć pedagogicznych szkoły z potrzebą zmiany wynikającej z dynamicznych przekształceń w otaczającej szkołę ekonomicznej, kulturowej i cywilizacyjnej. Wychodząc naprzeciw wyzwaniom zmieniającej się rzeczywistości chcemy wyposażyć naszych wychowanków w niezbędne: wiedzę, umiejętności i kompetencje oraz kształtować postawę wrażliwości na drugiego człowieka oraz postawy patriotyczne i obywatelskie w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego. Misją szkoły jest także przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych, kształtowanie postawy odpowiedzialności za siebie i innych oraz troska o bezpieczeństwo uczniów, nauczycieli i rodziców.

IV. Sylwetka Absolwenta

Podjęmowane w naszej szkole działania mają na celu wykształcenie człowieka, który świadomie uczestniczy w życiu społeczności lokalnej, jest aktywny, przedsiębiorczy, odpowiedzialny i samodzielny. Potrafi współpracować w grupie, respektuje podstawowe zasady etyki i kultury bycia, a także odpowiedzialnie korzysta z zasad demokracji i tolerancji. Nasz absolwent ma orientację w podstawowych dziedzinach wiedzy, korzysta z różnych źródeł informacji, posługuje się poprawną polszczyzną w mowie i piśmie, zna kulturę i historię swojego narodu i regionu oraz podstawowe prawa przyrody, posługuje się językiem obcym. Ponadto uczeń, kończący naszą szkołę, świadomie podejmuje decyzje, kieruje się wartościami etycznymi, jest dojrzały i przygotowany do pełnienia ról rodzinnych, społecznych i zawodowych.

V. Cele główne

1. Działalność wychowawcza w szkole i placówce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:
  - **fizycznej** – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych,
  - **psychicznej** – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności, ukształtowanie postaw sprzyjających rozwijaniu własnego potencjału kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi uczniów, zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej,
  - **społecznej** – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz dokonywania wyborów, a także doskonaleniu umiejętności wypełniania ról społecznych,
  - **aksjologicznej** – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.
2. Działalność edukacyjna w szkole polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów i ich rodziców i nauczycieli zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.
3. Działalność informacyjna w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych skierowanych do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.
4. Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

VI. Szkolny kalendarz świąt i uroczystości

1. Rozpoczęcie roku szkolnego
2. Szkolny Turniej Koszykówki 3x3
3. Święto Edukacji Narodowej (Otrzęsiny)
4. Narodowe Święto Niepodległości
5. 6 grudnia - Święto Szkoły i wręczenie nagród „Copernicus”
6. Turniej Mixtów Siatkarskich
7. Jasełka i wspólne kolędowanie
8. Studniówka
9. Finał Wojewódzkiego Konkursu o Indeks KUL
- 10.4 Bieg Kopernika
11. Szkolny Artos
12. „Jesteśmy z Was dumni” – prezentacja pasji i szczególnych zainteresowań uczniów klas trzecich
13. Konkurs Matematyczny KUBEK z udziałem zaproszonych gimnazjalistów
14. Dzień Otwartych Drzwi
15. Pożegnanie klas trzecich
16. Międzyszkolne Regaty Tratw z „PET-ów”
17. Dzień Sportu
18. Zakończenie roku szkolnego

VII. Diagnoza zasobów i słabych stron szkoły

1. Zasoby szkoły:

- Kameralna szkoła sprzyjająca poczuciu bezpieczeństwa uczniów
- Konsekwentna kontrola frekwencji, która przynosi efekty
- Zróżnicowana działalność SU, podejmowanie i realizowanie inicjatyw uczniowskich
- Zaangażowanie młodzieży w działania prospołeczne (akcje charytatywne i wolontariat)
- Rozwijanie świadomości regionalnej i narodowej
- Udział w licznych projektach międzynarodowych zarówno uczniów jak i nauczycieli zgodnie z zasadą lifelong learning
- Bardzo dobra baza dydaktyczna szkoły – profesjonalne i nowoczesne pracownie
- Tworzenie przestrzeni przyjaznej uczniowi – strefa relaksu i spotkania w bibliotece, miejsca do siedzenia na korytarzach, „piłkarzyki”
- Bardzo dobra współpraca z rodzicami i środowiskiem lokalnym (DK Chwałowice, placówki oświatowe w dzielnicy, Rada Dzielnicy, Stowarzyszenie CRIS”)
- Współpraca z uczelniami wyższymi, przede wszystkim KUL-em

2. Słabe strony szkoły:

- Niska frekwencja uczniów na zajęciach dodatkowych
- Małe zaangażowanie w konkursy przedmiotowe
- Niska motywacja do nauki i rozwoju u większości uczniów
- Niewystarczające rezultaty działań przeciwko paleniu w obrębie szkoły
- Nieprzestrzeganie podstawowych zasad szkolnego savoir-vivru

VIII. Cele szczegółowe programu, zadania i sposób realizacji

1. Kształtowanie umiejętności intra i interpersonalnych (rozwijanie sfery psychicznej, duchowej i społecznej)

Zadania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Integracja z grupą klasową i szkolną	<ul style="list-style-type: none"> • Udział uczniów klas pierwszych w zajęciach integracyjnych, wycieczkach integracyjnych oraz „Otrzęsinach” 	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagog szkolny, wychowawca klasy, klasa 2a przygotowująca otrzęsiny 	Wrzesień/październik 2017r.
	<ul style="list-style-type: none"> • Udział w imprezach szkolnych wynikających z kalendarza roku szkolnego, włączanie się w ich organizację • Tworzenie nowych i kultywowanie istniejących tradycji IV LO 	<ul style="list-style-type: none"> • Wychowawca klasy, nauczyciel odpowiedzialny za przygotowanie imprezy/uroczystości • Święto szkoły „Copernicus”, Jesteśmy z was dumni wspólne kolędowanie, Matołki, „”, turnieje siatkówki, koszykówki i „piłkarzyków” 	<p>Cały rok szkolny</p> <p>Cały rok szkolny</p>
Rozwijanie umiejętności funkcjonowania w grupie	<ul style="list-style-type: none"> • Uczenie sztuki porozumiewania się, dyskusji, negocjacji i rozwiązywania konfliktów 	<ul style="list-style-type: none"> • Warsztaty – lekcje z wychowawcą • Lekcje przedmiotowe – wykorzystanie metod aktywnych • Lekcje WDŻ, PP, WoS • Udział w debatach • Udział w akcjach promujących szkołę, wejścia do gimnazjów, „Targi Edukacyjne” (Pedagog szkolny, samorząd uczniowski) 	<p>Cały rok szkolny</p> <p>II półrocze</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie umiejętności wystąpień publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentacja pracy własnej podczas różnych lekcji, wystąpienia podczas imprez szkolnych 	Cały rok szkolny
Rozwijanie kompetencji emocjonalnych	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie zdolności samooceny, rozpoznawania i nazywania emocji i uczuć oraz umiejętności panowania nad sobą • Uczenie ponoszenia odpowiedzialności za podejmowane decyzje 	<ul style="list-style-type: none"> • Warsztaty – lekcje z wychowawcą, np. poprzez propozycje oceny zachowania własnego i innych • Lekcje WDŻ, PP, WoS, wych. fizycznego • Angażowanie uczniów w dodatkowe zajęcia, kółka zainteresowań, imprezy szkolne, akcje charytatywne, wolontariat i różnorodne projekty (np. e-twinning, „Nie truj sąsiada”) • Działalność SU (opiekun SU) 	Cały rok szkolny

<p>Rozwijanie kompetencji intelektualnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie zainteresowań poprzez udział w kółkach konkursach, olimpiadach, programach badawczych i seminariach naukowych, również w kontekście planowania swojej ścieżki rozwoju zawodowego • Rozwijanie umiejętności samodzielnego korzystania z różnych źródeł informacji, świadomego ich odbioru i selekcji • Rozpoznawanie predyspozycji zawodowych, planowanie ścieżki kariery 	<ul style="list-style-type: none"> • Udział w kółkach zainteresowań, zajęciach dodatkowych • Lekcje przedmiotowe • Wyjścia i wycieczki naukowe (zajęcia w „Ogrodzie Botanicznym” w Mikołowie, Noc Biologów, „Kobieta bezpieczna”) • Lekcje wychowawcze • Prelekcje na temat • Lekcje WDŻ, PP, WoS • Realizacja Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w ramach zajęć z pedagogiem, wychowawcą i lekcji przedmiotowych 	<p>Cały rok szkolny</p>
---	---	--	-------------------------

2. Normy i wartości oraz wynikające z nich prawa i obowiązki (rozwijanie sfery psychicznej, duchowej i społecznej)

Cele szczegółowe	Zadania do realizacji	Sposób realizacji osoby o	Termin
<p>Dbałość o kulturalne zachowanie oraz rozwój potrzeb estetycznych i duchowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przestrzeganie podstawowych zasad kultury w kontaktach międzyludzkich (szkolny kodeks savoir-vivru) • Dbanie o kulturę języka i wypowiedzi – eliminowanie wulgaryzmów i „bylejakości” językowej • Kształtowanie postawy świadomego odbiorcy kultury • Kształtowanie postawy twórczej 	<ul style="list-style-type: none"> • Lekcje wychowawcze i przedmiotowe, wszelkie formy kontaktów z uczniami • Organizacja imprez kulturalnych w szkole (Artos, i inne koncerty szkolne), • Wyjścia na spektakle teatralne, koncerty i wystawy • Prezentacja twórczości uczniów - wystawy prac uczniów klasy „d” 	<p>Cały rok szkolny</p> <p>Cały rok szkolny</p>

<p>Kształtowanie postawy szacunku wobec życia, godności ludzkiej i odpowiedzialności za innych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie uczniów niepełnosprawnych w szkole • Uwrażliwienie na potrzeby innych • Organizowanie pomocy koleżeńskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • Lekcje wdż, religii, etyki, rekolekcje szkolne • Nauczyciele prowadzący zajęcia rewalidacyjne • Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole • Wolontariat, akcje charytatywne • Pedagog szkolny • Samorząd Uczniowski • Współpraca z przedstawicielami środowiska lokalnego, Kościoła oraz instytucjami o charakterze opiekuńczo-wychowawczym; • SU 	<p>Cały rok szkolny</p>
--	--	---	-------------------------

3. Promowanie zdrowego stylu życia i profilaktyka uzależnień (rozwijanie sfery fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej)

Cele szczegółowe	Zadania do realizacji	Sposób realizacji i osoby odpowiedzialne	Termin
<p>Dbłość o harmonijny rozwój psycho-fizyczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Znaczenie racjonalnego odżywiania się • Profilaktyka zdrowia fizycznego • Profilaktyka zaburzeń emocjonalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Lekcje WDŻ, biologii i przyrody, lekcje wychowawcze • Profilaktyka raka piersi, szyjki macicy, wzw, akcje krwiodawstwa i dawców szpiku, kursy pierwszej pomocy • Lekcje wychowawcze 	<p>Cały rok szkolny</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Zasady skutecznego uczenia się, higiena pracy umysłowej oraz umiejętność radzenie sobie ze stresem • Promowanie sprawności fizycznej i aktywnych form wypoczynku 	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia z pedagogiem, warsztaty prowadzone przez SWPS • Lekcje wych. Fizycznego, Szkolny Dzień Sportu, Turniej „Mixtów Siatkarskich”, Turniej koszykówki „Bieg Kopernika”, Idea „Drużyny Kopernika” 	Cały rok szkolny
Profilaktyka uzależnień	<ul style="list-style-type: none"> • Przekazywanie koniecznej wiedzy na temat przyczyn, mechanizmów i konsekwencji zachowań ryzykownych, w tym odpowiedzialnego korzystania z Internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja elementów programów profilaktycznych „Jak żyć z innymi” i „ARS – jak dbać o miłość” podczas lekcji wychowawczych • Lekcje wychowawcze, biologii i WDŻ • Udział w spektaklu profilaktycznym „Dopalacze – siedem stopni donikąd” • Podnoszenie kompetencji wszystkich nauczycieli w tym zakresie • Organizacja spotkania dla rodziców • Wyjścia do sądu i wyjazd młodzieży do więzienia w Raciborzu • Spotkania z osobami, które doświadczyły uzależnienia lub pracują z takimi osobami 	Cały rok szkolny

		<ul style="list-style-type: none"> • Happeningi profilaktyczne 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie uczniów podejmujących zachowania ryzykowne i zagrożonych uzależnieniem 	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca i wspieranie rodziców, współpraca z placówkami świadczącymi pomoc, jak: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Ośrodek Interwencji Kryzysowej 	

IX. Zasady ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego. Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
- analizę dokumentacji,
- przeprowadzanie ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- rozmowy z rodzicami,
- wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli,
- w analizie przypadków.

Ewaluacja programu przeprowadzana będzie w każdym roku szkolnym. Zadaniem Zespołu jest opracowanie planu ewaluacji, organizacja badań oraz opracowanie wyników. Z wynikami prac zespołu w formie raportu ewaluacyjnego zostanie zapoznana rada pedagogiczna i rada rodziców.

Celem ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego w tym roku szkolnym jest:
Kształtowanie umiejętności intra i interpersonalnych

Załącznik do Programu wychowawczo-profilaktycznego „Szkolny savoir-vivre”

„Dyscyplina nie polega na niszczeniu relacji, ale na wyznaczaniu granic, po to by okazywać sobie szacunek i kształtować charakter”

SAVOIR – VIVRE – nawyki człowieka z klasą (zał. do programu wychowawczego)

Uczeń IV LO swoją postawą i codziennym zachowaniem potwierdza przynależność do grona osób kulturalnych i dobrze wychowanych.

W związku z tym zgodnie z wytycznymi zawartymi w statucie szkoły

- Zwracamy się do nauczyciela używając form: pani profesor, panie profesorze
- Wysławiamy się pięknie, językiem pozbawionym wulgaryzmów i niedbalstwa
- Witamy się i żegnamy z pracownikami szkoły, nie trzymając rąk w kieszeniach
- Wstajemy kiedy do klasy wchodzi pracownik szkoły
- Poza lekcjami rozmawiamy z pracownikami szkoły w postawie stojącej
- W czasie przerwy ustępujemy drogi nauczycielowi
- W czasie długiej przerwy pozwalamy nauczycielom w spokoju zjeść śniadanie
- Podczas lekcji nie jemy, nie żujemy gumy i nie trzymamy na ławce jedzenia ani przedmiotów nie będących pomocami dydaktycznymi, manifestując w ten sposób swoją wyższość nad pobudkami biologicznymi
- Na co dzień chodzimy ubrani schludnie i przyzwoicie, biorąc pod uwagę dostosowanie stroju do miejsca, jakim jest szkoła, czym przejawiamy szacunek do wykonywanych obowiązków i osób
- Nie nosimy ubrań z grafiką i napisami będącymi nośnikami wulgarności, niemoralności, czy takimi, które promują zachowania antyzdrowotne
- Nosimy strój galowy w sytuacjach oficjalnych tzn: w dniu rozpoczęcia i zakończenia roku szkolnego, na egzaminach, a także podczas wystąpień na akademiach itd. Sformułowanie „strój galowy” oznacza:
  - a) dla dziewcząt- ciemna spódnica, co najmniej do kolan lub eleganckie spodnie (również damski garnitur lub garsonka), biała klasyczna bluzka, ciemne, klasyczne obuwie
  - b) dla chłopców – garnitur lub, co najmniej, ciemne spodnie garniturowe klasyczna koszula w stonowanych kolorach i ciemne klasyczne buty
- Przyjmujemy życzliwie uwagi przełożonych zwracających nam uwagę na niestosowne zachowanie bądź strój
- Nie jesteśmy zdziwieni wezwaniem rodziców, odesłaniem do pedagoga, dyrektora szkoły, bądź niższą oceną z zachowania, jeżeli, wzmiankowane powyżej, życzliwe uwagi przełożonych nie spotykają się z odpowiednią reakcją.

Określone powyżej zachowania mają magiczną moc wyrażania szacunku. Osoby które je praktykują spełniają społeczny warunek prawa wzajemności.